

ВРАХУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНИХ УМОВ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ЗАКОРДОННИХ Z-МОДЕЛЕЙ ПРОГНОЗУВАННЯ БАНКРУТСТВА

Александров В.В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

При здійсненні постійного моніторингу за показниками діяльності підприємства, виникаючі в ньому кризові явища можуть бути виявлені достатньо оперативно, але, принципово важливим є виявлення такого моменту в діяльності підприємства, з якого необхідно кардинально змінювати заходи управлінської дії на ситуацію. Необхідність рішення даної задачі зумовлює необхідність дослідження і вдосконалення методів ідентифікації кризи.

У сучасній практиці фінансово-господарської діяльності зарубіжних фірм для оцінки вірогідності банкрутства найбільш широке застосування отримали Z-моделі Альтмана, Ліса, Таффлера, Бівера і ін.

Не дивлячись на те, що Z-моделі сполучають в собі такі базові показники, як прибуток, виручка від реалізації продукції, власний капітал, нерозподілений прибуток, чистий оборотний капітал і величина всіх активів, ці моделі в українській практиці може використовуватися обмежено, оскільки: 1) існують відмінності у формуванні виручки в Україні і іноземних країнах; 2) формування власного капіталу в Україні в умовах достатньої високої інфляції часто здійснюється за рахунок переоцінки основних засобів і для великого числа українських підприємств і організацій статутний капітал в загальній величині власного капіталу складає часто не більше 10%, а нематеріальні активи рідко враховуються відповідним чином; 3) в українській практиці при склавшийся неплатоспроможності величина оборотних активів формується за рахунок кредиторської заборгованості, а необоротних активів за рахунок переоцінки основних засобів, що має протиріччя з практикою формування активів в зарубіжних країнах; 4) у нормативній вітчизняній економічній літературі немає визначення чистого оборотного капіталу, і він не відображається в бухгалтерській звітності, а за загальним правилом в модель включають показники, розраховані за даними публічної бухгалтерської звітності; 5) у значній кількості українських підприємств і організацій практично немає нерозподіленого прибутку.

Проте, дані Z-моделі можуть бути використані при аналізі діяльності підприємств, але вимагає врахуванню всіх вище перелічених особливостей, оскільки: 1) з моменту їх створення пройшов значний час і моделі, розраховані за статистичними даними 80-90-х рр. 20-го століття можуть неправильно описувати і прогнозувати сучасну ситуацію; 2) не існує універсальних моделей, які б ідеально підходили для всіх галузей економіки навіть окремої країни, оскільки через особливості різних галузей значущість окремих індикаторів істотно розрізняється; 3) не можна покладатися на результати отримані тільки однією моделлю, для більшої достовірності необхідно проводити комплексний аналіз з залученням різних методик.